

Kuntien veroprosentit 2019

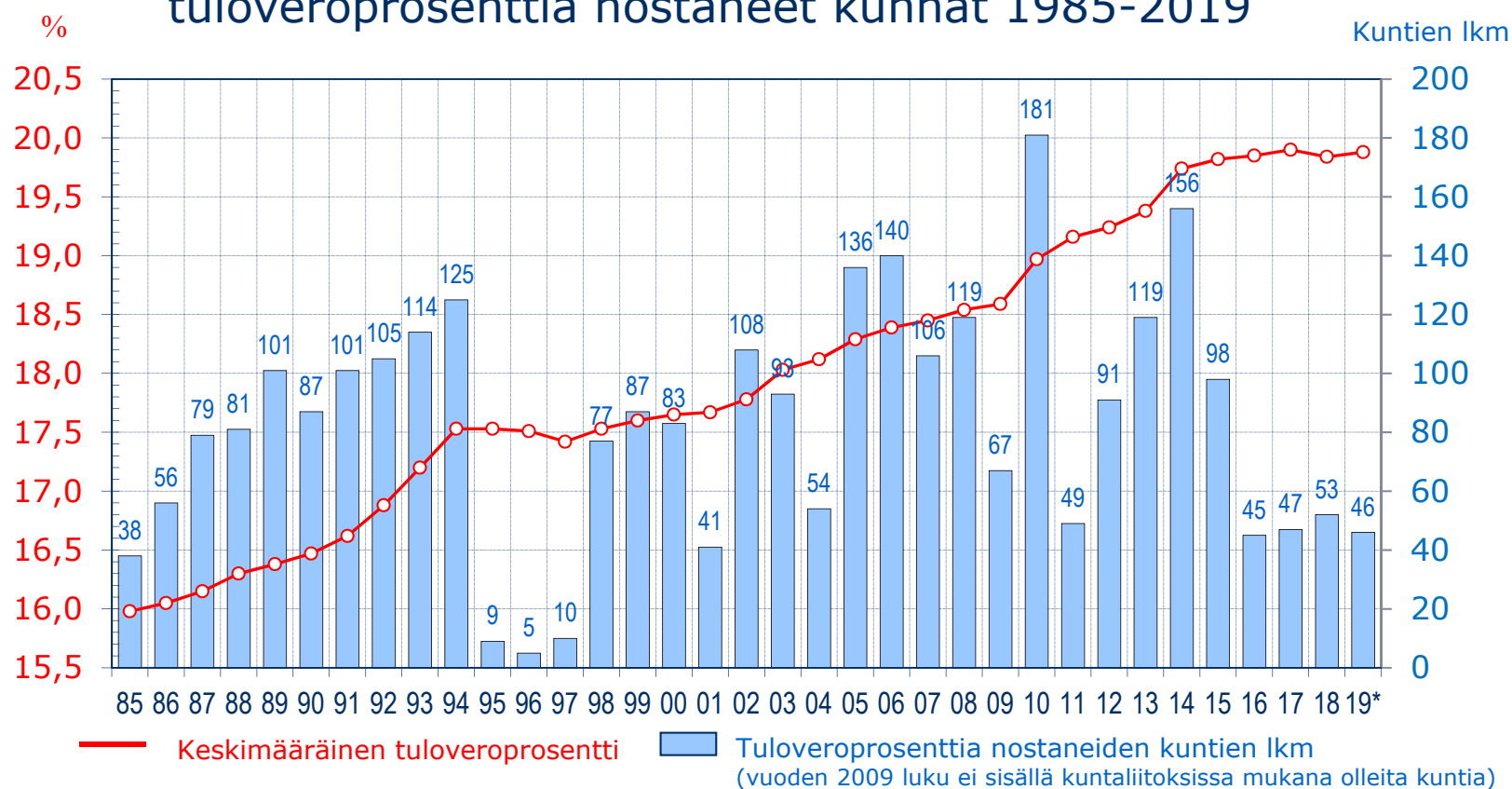
Taloustorstai

22.11.2018

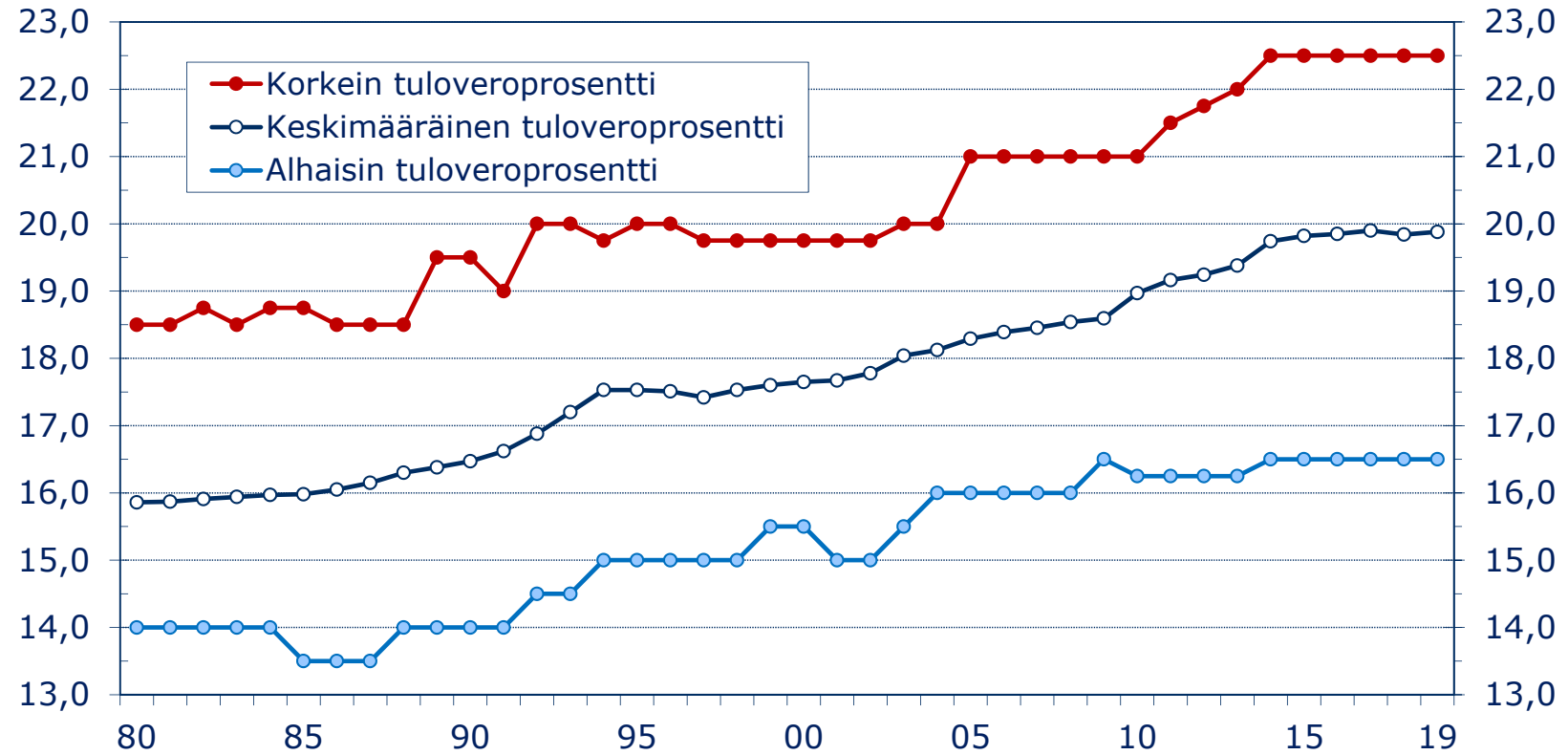
Henrik Rainio, vs. johtaja
Kuntaliitto, kuntatalousyksikkö

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti sekä tuloveroprosenttia nostaneet kunnat 1985-2019

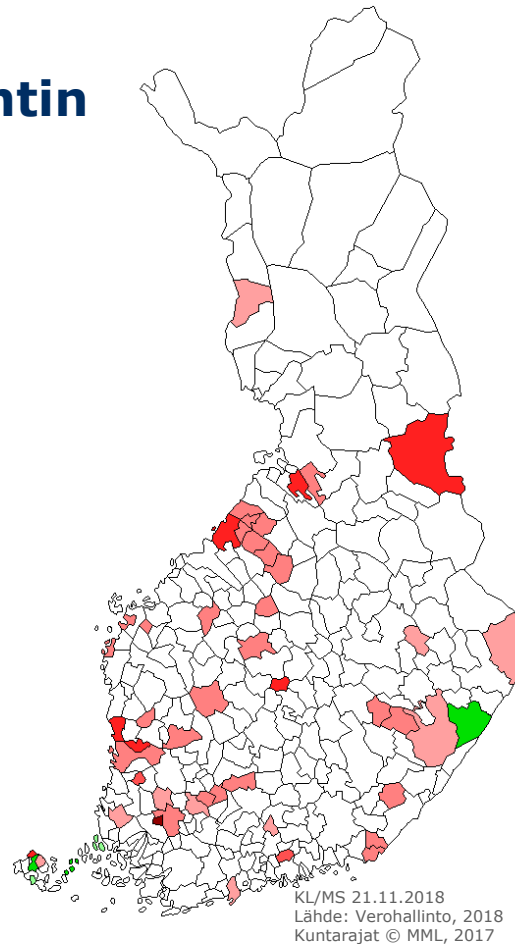
Kuntien tuloveroprosentit 1980-2019

Kuntien tuloveroprosentin muutos 2018-2019

Kuntien tuloveroprosentin muutos 2018-2019, prosenttiyksikköä

	+ 1,5	(1)
	+ 1	(7)
	+ 0,75	(2)
	+ 0,5	(26)
	+ 0,25	(10)
	- 0,25	(2)
	- 0,5	(3)
	Ei muutosta	(260)

- Taloudelliset erot kuntien välillä kasvavat.
- Suurimmissa kaupungeissa veroprosenttia ei muutettu.
- 180 kunnalla veroprosentti on 21,00 tai enemmän (nostajista 35/46).
- Heikennevistä talousnäkymistä huolimatta moni kunta piti verot ennallaan - ehdittiinkö reagoimaan?
- Korottajia eniten Pohjois-pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja Satakunnassa.
- Laskijoista 3/5 Ahvenanmaalla, jossa muutenkin alhaiset tuloveroprosentit.
- Suurimat korottajat Vaasa, Pori ja Savonlinna.
- Suurin korotus 1,5 %, Oripää.
- Kitee keventänyt verotustaan valtakunnan kireimmän verottajan asemasta vuonna 2014 kolmeen otteeseen.

Edellisen vuoden tilinpäätös näkyy jossain määrin

Vuosikate %:a poistoista suurin v. 2017			
Kunta	%	Konserni	%
Sulkava	623	Sulkava	314
Sievi	413	Utsjoki	309
Puumala	384	Puumala	288
Posio	381	Posio	274
Hyrynsalmi	381	Luhanka	265
Aura	372	Aura	264
Utsjoki	358	Hanko	235
Ähtäri	340	Vieremä	232
Vieremä	335	Sievi	225
Enontekiö	330	Kustavi	221
Savukoski	325	Hyrynsalmi	220
Kustavi	309	Savukoski	216
Soini	302	Karijoki	215
Paimio	301	Rusko	214
Halsua	294	Kitee	211

Vuosikate %:a poistoista pienin v. 2017			
Kunta	%	Konserni	%
Pello	-57	Pello	10
Lapinjärvi	-30	Taipalsaari	18
Keitele	-21	Oripää	32
Konnevesi	-9	Konnevesi	35
Pyhäjärvi	0	Lapinjärvi	45
Oripää	2	Myrskylä	51
Lemi	5	Keitele	52
Taipalsaari	8	Lemi	54
Urkala	13	Pomarkku	55
Kemijärvi	22	Pyhäjärvi	63
Kaavi	24	Kaavi	68
Pomarkku	25	Urkala	69
Uusikaarlepyy	30	Petäjävesi	72
Myrskylä	37	Tervo	74
Jämsä	47	Merijärvi	74

Veroprosenttien korottajat ja laskijat vuonna 2019 maakunnittain ja kuntakoon mukaan

	Kunnallisvero:		Kiinteistövero:	
	Nostajat:	Laskijat:	Nostajat:	Laskijat:
Uusimaa	2	0	1	0
Varsinais-Suomi	3	1	1	1
Satakunta	6	0	3	0
Kanta-Häme	0	0	0	0
Pirkanmaa	6	0	2	0
Päijät-Häme	1	0	1	0
Kymenlaakso	2	0	1	0
Etelä-Karjala	1	0	3	0
Etelä-Savo	3	0	1	0
Pohjois-Savo	1	0	0	0
Pohjois-Karjala	1	1	1	0
Keski-Suomi	3	0	1	0
Etelä-Pohjanmaa	1	0	1	0
Pohjanmaa	2	0	2	0
Keski-Pohjanmaa	0	0	1	0
Pohjois-Pohjanmaa	10	0	2	0
Kainuu	1	0	0	1
Lappi	1	0	3	1
Ahvenanmaa	2	3	1	3
Yhteensä	46	5	25	6

	Kunnallisvero:		Kiinteistövero:	
	Nostajat:	Laskijat:	Nostajat:	Laskijat:
Alle 2000 as. kunnat	7	2	6	2
2001-5000 as. kunnat	17	1	7	3
5001-10000 as. kunnat	11	0	6	1
10001-20000 as. kunnat	6	2	2	0
20001-50000 as. kunnat	3	0	2	0
50001-100000 as. kunnat	2	0	1	0
Yli 100000 as. kunnat	0	0	1	0
Yhteensä	46	5	25	6

Sisältää kunnallis- ja yleisen kiinteistöveron veroprosenttien korottajat ja laskijat.

Kuntien kiinteistöverot vuonna 2019

Lähde: Verohallinto

	Yleinen	Vakituinen asuin- rakennus	Muu kuin vakituinen asuin- rakennus	Muut kiinteistö- verot	Yhteensä
Kuntien kiinteistöveroprosentit:					
<i>Veroprosentin alaraja:</i>	0,93	0,41	0,93		
<i>Veroprosentin yläaraja:</i>	2,00	1,00	2,00		
Keskimääräinen veroprosentti 2019	1,07	0,50	1,17		
<i>Muutos 2018-2019, %-yks.</i>	0,00	0,01	0,01		
Veroprosenttia nostaneita kuntia	25	20	22		
Laskennallinen kiinteistövero, milj. €:					
Arvio vuodelle 2019	1 068	587	93	111	1 859
Vuonna 2018	1 058	581	92	112	1 843

Yleinen, vakituisen asuinrakennuksen tai muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti nousee yhteensä 34 kunnassa ja laskee 9 kunnassa.

Ensi vuonna asumisesta ja kesämökeistä maksetaan yhteensä kiinteistöveroa keskimäärin noin 190 euroa asukasta kohden.

MTV:n pääuutiset 20.11.2018

Kuntien verotulot romahtivat ennusteen mentyä reisille – "Kun lähtötiedot ovat pielessä, niin lopputuloskin on pielessä"

Uutisjutut: Kotimaa
Verokertymän romahdus yllätti kunnat – ja aiheutti veroprosenttien nostoja

VEROROMAHDUS YLLÄTTI

19:00 VEROROMAHDUS KUNTAVERO TYÖLLISYYS ILMASTOSTRATEGIA

UUTISET Kuntien verokertymä romahti satoja miljoonia

Suosituimmat

NYT PÄIVÄ VIIKKO

1. Autosport: Robert Kubica palaa F1-kisakuskiksi – pääsi yhteisymmärryksen Williamsin kanssa
2. Yle: Seksikauppa sokerideittailun varjolla kasvava ilmiö Suomessa – menestynyt liikemiestä epäillään alaikäisen "sokeritytön" raiskauksesta
3. Ex-kunnanjohtajan mies kertoi perheen piinasta Kittilässä: Irtisanomispäivänä valtuustosalissa leviteltiin perheen lasten kuvia ja taputettiin potkuille
4. Hyväntekijän viittaa kantanut lelusalakuljettaja Rami Adham sai kymmenen kuukauden ehdottoman vankeustuomion
5. Käsistä ja jaloista raudoitettu mies on kuollut – menetti tajuntansa kiinnioton jälkeen, syyttäjä tutkii poliisin toimia

NÄYTÄ LISÄÄ

Kuntaliiton ennusteen osumatarkkuus 2007-2018

KUNTIEN TOTEUTUNEET VEROTULOT 2007 -2017												
TILIVUOSI	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	16 293	17 529	17 609	18 345	19 091	19 328	20 640	21 166	21 769	22 098	22 546	22 315
VEROENNUSTE 2007 - kevät	101,8											
VEROENNUSTE 2007 - syksy	99,9											
VEROENNUSTE 2008 - kevät		99,3										
VEROENNUSTE 2008 - syksy		99,7										
VEROENNUSTE 2009 - kevät			97,4									
VEROENNUSTE 2009 - syksy			98,2									
VEROENNUSTE 2010 - kevät				97,2								
VEROENNUSTE 2010 - syksy				97,8								
VEROENNUSTE 2011 - kevät					101,0							
VEROENNUSTE 2011 - syksy					100,4							
VEROENNUSTE 2012 - kevät						100,7						
VEROENNUSTE 2012 - syksy						100,3						
VEROENNUSTE 2013 - kevät							97,4					
VEROENNUSTE 2013 - syksy							98,7					
VEROENNUSTE 2014 - kevät								99,5				
VEROENNUSTE 2014 - syksy								99,8				
VEROENNUSTE 2015 - kevät									99,9			
VEROENNUSTE 2015 - syksy									100,0			
VEROENNUSTE 2016 - kevät										98,4		
VEROENNUSTE 2016 - syksy										99,4		
VEROENNUSTE 2017 - kevät											98,1	
VEROENNUSTE 2017 - syksy											99,8	
VEROENNUSTE 2018 - kevät												103,0
VEROENNUSTE 2018 - syksy												100,0

Kuluvan vuoden
ennustevirhe
keskimäärin:

- Kevään
ennusteessa
1,6 %
- Syksyn
ennusteessa
0,6 %

Kiitos!

Henrik Rainio
Vs. johtaja, kuntatalous
Kuntatalous
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+ 358 50 596 9635
henrik.rainio@kuntaliitto.fi

Pitääkö korkojen nousua pelätä?

Taloustorstai

22.11.2018

Jari Vaine
Erityisasiantuntija/rahoitusala, kuntatalous

Aktia: Näin paljon asuntolainojen korot nousevat lähivuosina

12.11.2018 08:41

**Koska asuntolainan korot nousevat?
Asiantuntija kertoo, miksi velkaisia voi
odottaa yllätys**

**"Korkojen nousu tuntuu asuntovelallisten kukkarossa
nopeasti"**

UUTINEN

17.9.2018 08:59

**"Asuntolainan koron nousu on jo
nurkan takana - tuntuu kukkarossa
nopeasti"**

**Olli Rehn: Asuntolainojen korot nousevat
ensi vuoden syksyllä**

Korkoja liikuttavia tekijöitä, esimerkiksi

Lyhyet korot

- Inflaatiotavoite ja -odotukset + keskuspankin rahapolitiikka
 - » Rahapolitiikan päätavoite hintavakaus (inflaatio mahdollisimman vakaa ja matala, deflaation torjuminen), muita tavoitteita esim. talouskasvun ja työllisyyden tukeminen
 - » Korkojen säätely, muita esim. vähimmäisvarantojärjestelmä (pankkien velvoite tehdä talletuksia keskuspankkiin), valuuttakurssipolitiikka sekä lisärahan liikkeelle laskeminen
 - » Ohjauskorko = keskuspankki lainaa rahan pankeille => määritellään "rahan hinta"
- Muut keskuspankin toimet
- Likviditeetin vaihtelut

Pitkät korot

- Odotukset talouden ja rahapolitiikan näkymistä (lyhyiden korkojen tuleva kehitys)
- Pääomaliikkeet
- Poliittiset tekijät
- Luottoriskien arviointi

Lähiaikojen mahdollisia tekijöitä

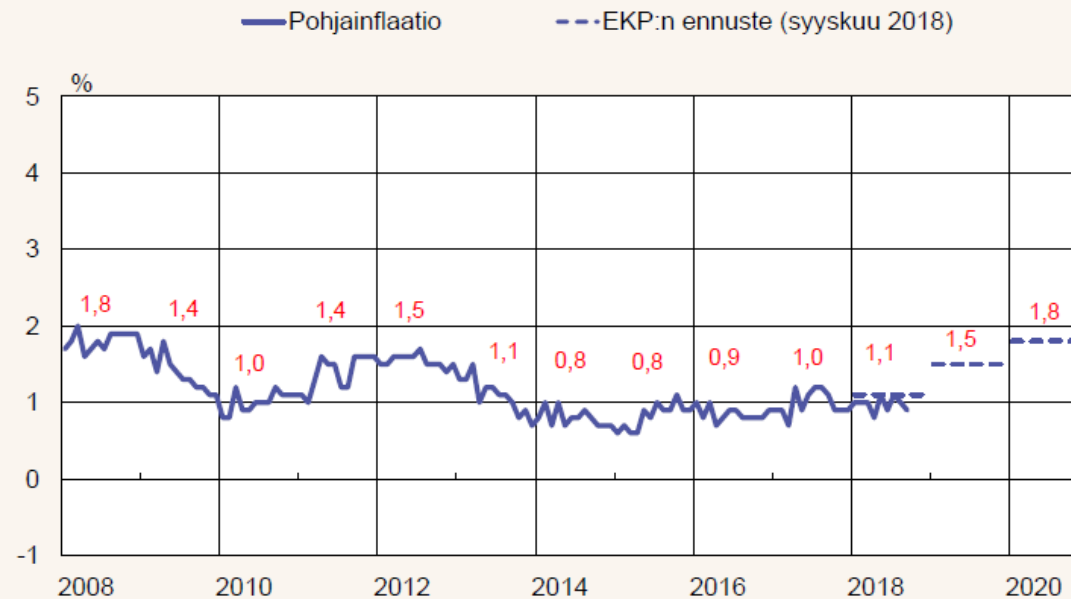
Lyhyet korot

- Korkeammat inflaatio-odotukset
- Odotettua vahvempi talouskasvu
- Muutokset keskuspankkipolitiikassa
- Rahoituksen kysynnän ja tarjonnan muutokset

Pitkät korot

- Ohjauskoron nosto-odotukset, kauppasodan mahdollisuus, Italia (luottoriski + lainojen vakuusproblematiikka keskuspankkiin päin), Brexit, Turkki...

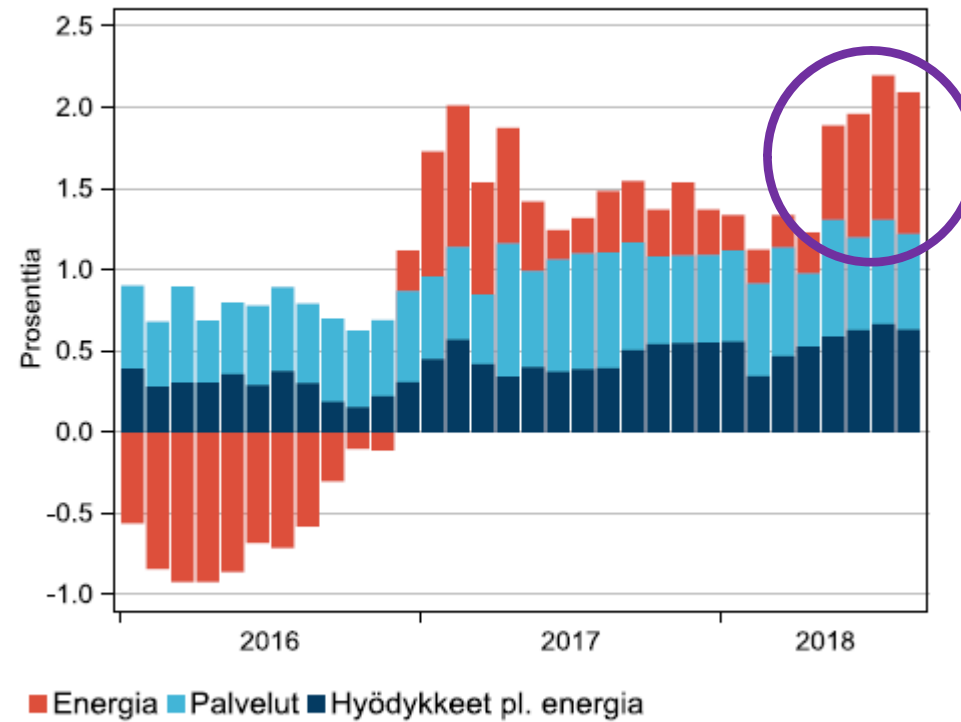
Euroalueen pohjainflaatio 2008-20

Käyrän yläpuolella olevat luvut ovat vuosikasvuja.
Lähteet: Eurostat ja EKP.

Pohjainflaatio: hintojen nousuvauhti, josta on poistettu energian, elintarvikkeiden ja muiden voimakkaasti vaihtelevien tuotteiden vaikutus

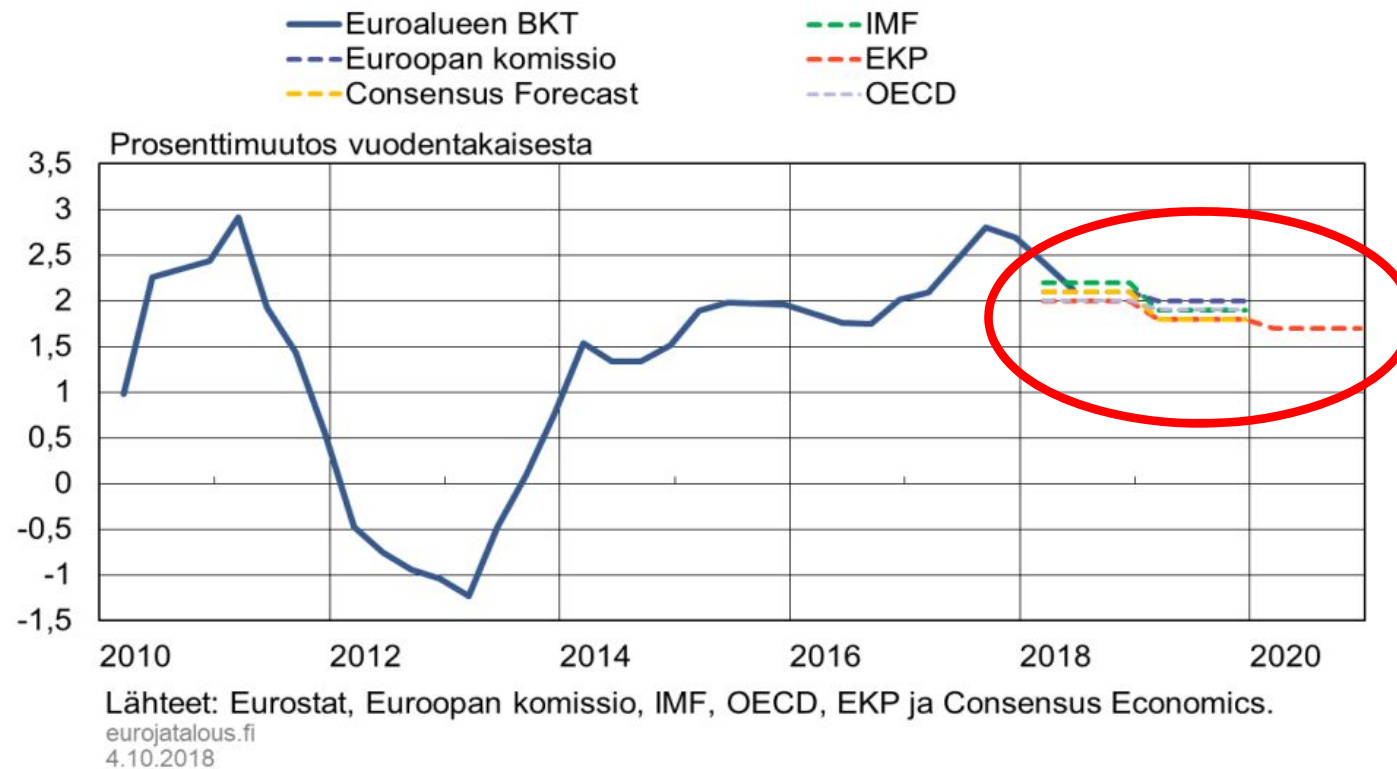
Euroalueen inflaation lähteet

Lähde: Macrobond

Palkkainflaatio vs. talouskasvun hidastuminen?

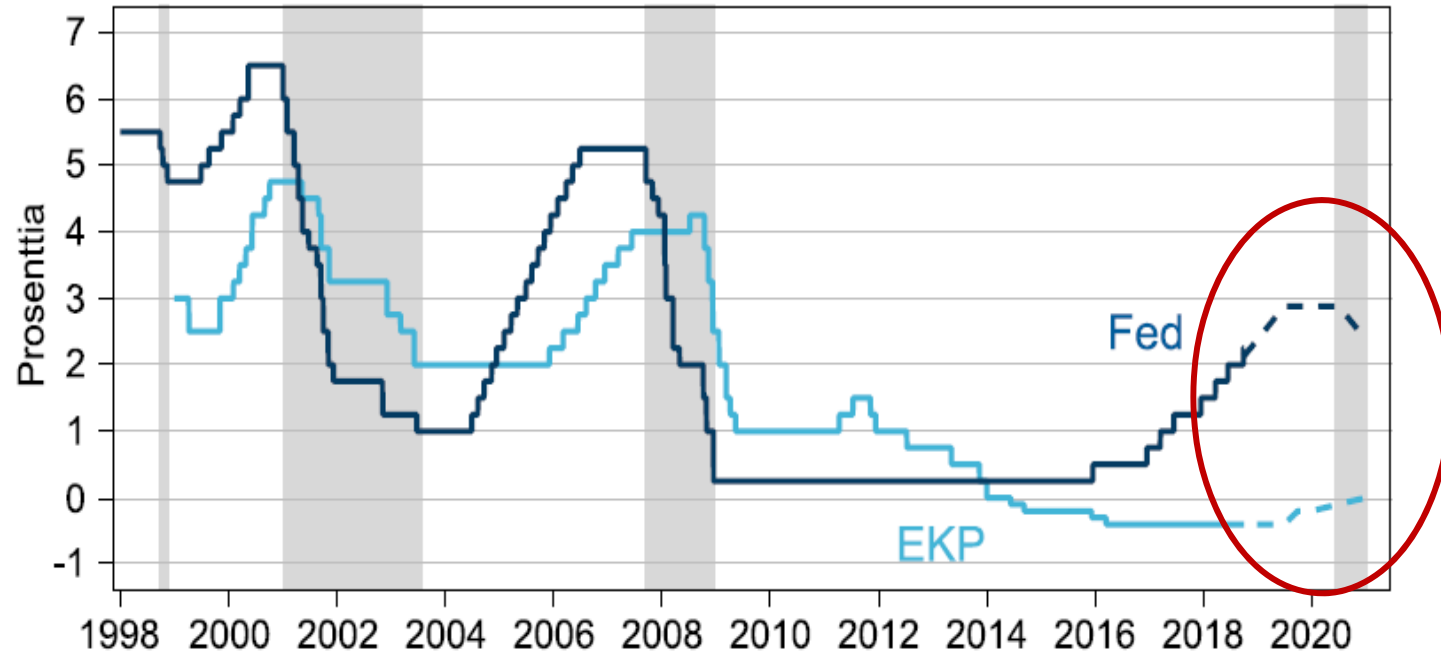
Euroalueen BKT-ennusteet ennakoivat kasvun hidastuvan asteittain

EKP:n neuvoston rahapolitiikkapäätökset 6-9/2018

- Epävarmuus lisääntynyt maailmantaloudessa ja -politiikassa => rahapolitiikan normalisointi asteittain
 - » Euroalueen talouskasvu yhä vahvaa, mutta pohjainflaatio vaimeaa ja inflaatio-odotukset matalalla
 - » Elvyttävää rahapolitiikkaa toistaiseksi - tukea hintavakaustavoitteelle
 - » Ohjauskorot nykytasolla ainakin kesän 2019 yli
 - Arvopapereiden osto-ohjelman netto-ostot päättyvät v. 2018 lopussa
 - » Taseessa olevia arvopapereita uudelleen sijoitetaan niin kauan kuin tarpeen inflaatiotavoitteen saavuttamiseksi kestävällä tavalla
-
- Ohjelman lopettaminen lisää riskejä eritoten velkaisissa maissa (Italia)
 - Valtioiden velkojen hinnoittelu todellisen riskin mukaan? Italia + Portugali, Kreikka, Espanja...?
 - Iso muutos kaikille, velanhoitokulut saattavat kasvaa myös muualla

Rahapolitiikka eri vaiheissa

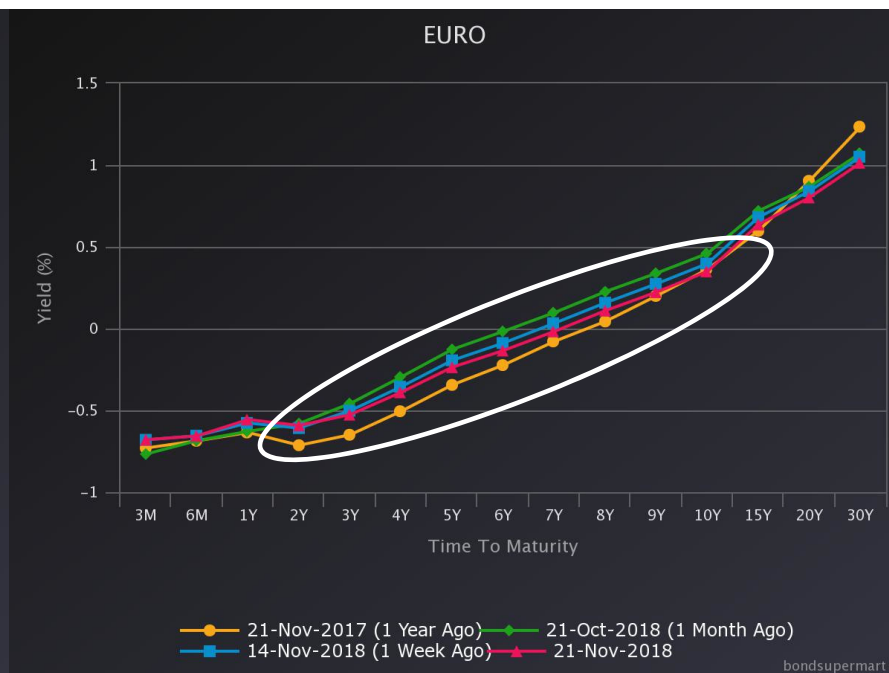
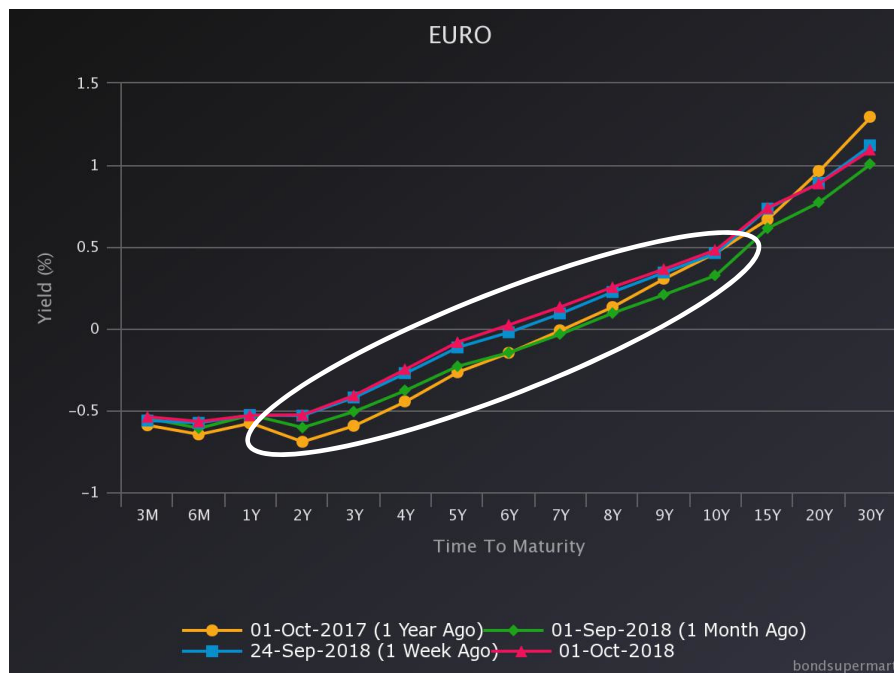
Huom: harmaalla periodit, jolloin Fed on laskenut korkoa

Lähteet: Macrobond & Handelsbanken

Korkokäyrän (korko-odotusten) kehitys

1.10.2018 vs. 1.10.2017

21.11.2018 vs. 21.11.2017

Korkoriskin ongelma

Yleensä nouseva korkokäyrä = lyhyet (max 12 kk) korot olleet historiassa keskimäärin pitkiä alempana

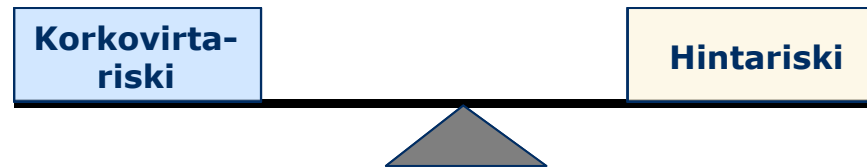
Vaihtuva (lyhyt) korko

- Suuri korkovirtariski: korkokustannukset voivat vaihdella paljon

Kiinteä (pitkä) korko

- Pieni korkovirtariski: korkokustannukset ennustettavissa – mutta saatetaan päätyä maksamaan markkinakorkoa selvästi korkeampaa korkoa = **hintariski**

Toisen riskin täydellinen suojaaminen merkitsee toisen täydellistä avautumista

Vaihtuva vai kiinteä korko?

- Kummankin kehitystä tarpeen seurata => "siirrytään pitkään korkoon kun lyhyet alkavat nousta" => pitkät saattaneet jo aloittaa nousunsa
- Rahoituksen tavoitteiden ja saatavuuden merkitys

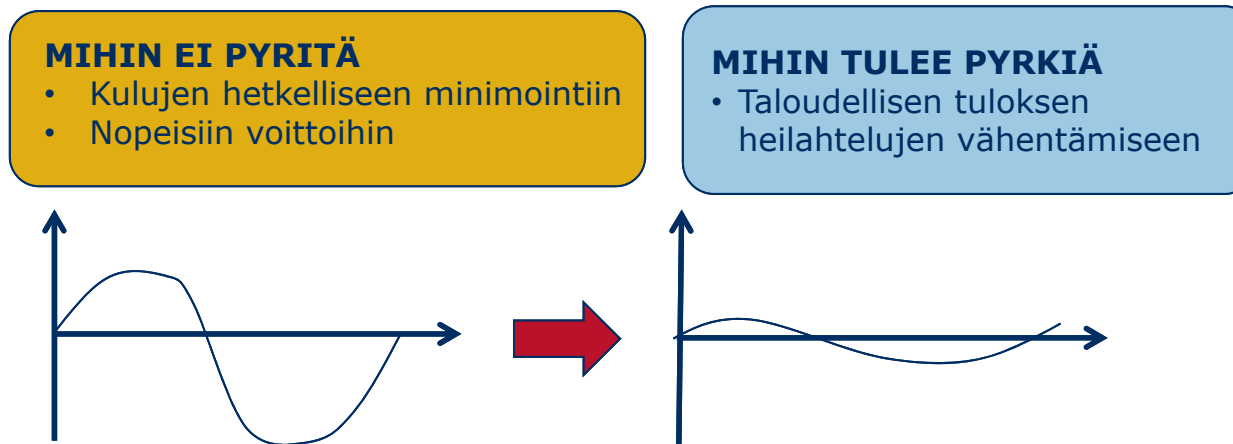
Kuntien korkoriskin hallinnan taustoja

- Korkoriski lähes kaikessa taloudellisessa toiminnassa – ek. velkarahoitus
 - » Kunnan taloudenpidossa keskeistä ennakoitavuus - myös korkovirrat
- Lainat pääosin infran rahoittamiseen - investointiajat jopa 30 - 40 vuotta
 - » "Lainaa tulee aina olemaan" => korkosidontoja nykyistä rahoitusta pidemmälle
- Suhtautuminen riskiin, riskinkantokyky ja resurssit vaihtelevat
 - » Suojaustarvetta ja -keinoja tarkasteltava aina omista lähtökohdista
 - » Rajaa mahdollisuuksia yleispäteviin suojautumissuosituksiin
- Johdannaisten käytön lisäksi on mahdollista 1) olla tekemättä mitään, 2) jakaa tai muuttaa lainojen korkosidonnaisuuksia, 3) painottaa lyhyitä ja pitkiä lainoja, 4) porrastaa lainojen erääntymistä
 - » Nämäkin dokumentoitava => tietoisia riskienhallintatoimia!

Mahdollisia muita kunnan korkoratkaisuihin vaikuttavia tekijöitä

- Rahoituksen tavoitteet ja saatavuus
- Erilaisten rahoitus- ja toteutustapojen käyttö
- Investoinnin luonne (mahdolliset tulovaikutukset)
- Muut talouden kustannusasetelmat ja tulojen rakenne jne
- Yritysten (myös kuntien omistamat) tuloverotuksessa korkovähennyksiin tulossa vuoden 2019 alusta uusia rajoituksia
 - » Rajoitetaan mm. pankkilainojen korkomenojen vähentämistä
 - » Kuntia eniten koskeva ns. infrastruktuuripoikkeus edelleen avoinna

Riskienhallinnan tavoitteet ja päätöksenteko

- Mitä riskejä **meillä** on, mitä niistä voimme kantaa, mitä tulee välttää?
- Minimoidaan *vältettävät* riskit - johdannaisilla tai ilman - joka tapauksessa huolehdittava, ettei prosessi aiheuta uusia riskejä
- Päätöksenteko, myös johdannaisista (suojaustarkoituksessa) samanlaisessa käsittelyjärjestyksessä kuin lainanotosta
 - » **Oleellista dokumentoida riski ja sen suojauskeino(t)**

Ratkaisun arviointi ennen - jälkeen

- Vaihtuva korko noudattaa nopeastikin markkinaliikkeitä, sopeutuminen?
- Suojautumisen ajatus toimia kuin vakuutus => korkokustannukset eivät nouse ainakaan yli määritellyn tason
 - » Ajoitus – järjestelyjä tehdään, kun tilanne katsotaan sopivaksi
- Mutta: korkojen liikkuesssa hyväksi koettu kiinteä korko voikin olla nykykorkoja korkeampi => sopimukselle negatiivinen käypä arvo
 - » Onko se tappiota?
 - » Ei kuitenkaan ole syntynyt sitä ”vahinkoa”, jota vastaan sopimus on tehty - lisäksi arvo voi korkoliikkeiden myötä muuttua takaisin positiiviseksi
- Matala korkotaso vaikuttanut korkoriskin ja suojautumisen arvioihin
 - » Yleensäkin riskien hallintaa moititaan, kun markkinat liikkuvat odotusten vastaisesti - päinvastaisessa tilanteessa kiitosta ei juuri kuulu
 - » Tulisiko arvioitaessa jälkikäteen vaihtuvan/kiinteän koron valintaa aina ”olla oikeassa”?
 - » Organisaation yhtenäinen näkemys tarpeista, toimenpiteistä ja arvioinnista

Pitääkö korkojen nousua pelätä?

- Korkojen nousu taloudellisena ilmiönä
 - » Lyhyet korot? Pitkät korot? Molemmat?
 - » Vaikutukset kansantaloudelle / alueelle / toimintaympäristölle / meille?
- Korkojen muutoksen merkitys rahoitukselle
 - » Vaatiiko ja mitä toimenpiteitä?
 - » Minkälaisella ajoituksella?

Kiitos mielenkiinnostanne!

Jari Vaine
Erityisasiantuntija, rahoitusala
puh. (09) 771 2018, 050 562 7687
jari.vaine@kuntaliitto.fi

UNIVERSITY
OF TAMPERE

FACULTY OF MANAGEMENT

KUNTIEN TUOTTAVUUSKEHITTÄMINEN – MAHDOLLISUUDET JA SUDENKUOPAT

Taloustorstai, Helsinki, Kuntatalo, 22.11.2018

Jarmo Vakkuri

Professori, Tampereen yliopisto, johtamiskorkeakoulu,
jarmo.vakkuri@uta.fi

ESITELMÄN SISÄLTÖ

- Näkökulmani tuottavuuteen... Mistä kuntien tuottavuudessa on kysymys?
- Miten välttää tuottavuuskehittämisen sudenkuoppia? Tuottavuusajattelun paradoksit kuntakentässä
- Oma tausta ja ajankohtaiset hankkeet: tuloksellisuus, kestävä kaupunkikehitys ja hybridihallinta

11/22/2018

GOVERNING HYBRID ORGANISATIONS
Jan-Erik Johanson and Jarmo Vakkuri

BEMINE

Palvelusektorin tuottavuus heikkoa

Suomen palvelusektorin tuottavuus on eurooppalaisittain heikko, kertoo talousneuvoston tekemä selvitys.

Talous 19.10.2005 klo 11:47
Talous

Työn tuottavuuden parantaminen on Suomen talouden ydinkysymys – mutta mitä se oikeastaan tarkoittaa?

Tuottavuus on yksi talouden keskeisistä käsitteistä.

Kotimaa

Uusi ennuste antaa entistä dramaattisemman arvion: väkiluku kääntyy laskuun vuonna 2035

Syntyvyyttä kuvaava kokonaishedelmällisyysluku on ennusteen mukaan tänä vuonna 1,43 eli historian matalimmalla tasolla.

Pääkirjoitus

Kuntataloudessa on säästövaraa

23.3.2015 05:00

KANSANTALOUS

POLITIIKKA

KUNNAT

SOTE

Kunnantaloa siistimässä. Valtiovarainministeriön virkamiesten mukaan kuntataloutta pitäisi sopeuttaa kahdella miljardilla eurolla. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi säästöjä myös kuntien

- Tuottavuus jakaa mielipiteitä – miksi?
- Tuottavuuden yksinkertainen, salakavala luonne
- Ajankohtaiset ja ajattomat tuottavuusvaateet
 - Tuottavuus ratkaisuna ongelmaan...
mutta tuottavuus ongelmana

11/22/2018

PELÄTTY KESTÄVYYSVAJE NÄKY NYT – GRAFIikka NÄYTTÄÄ JULKISEN TALOUDEN ONGELMAN

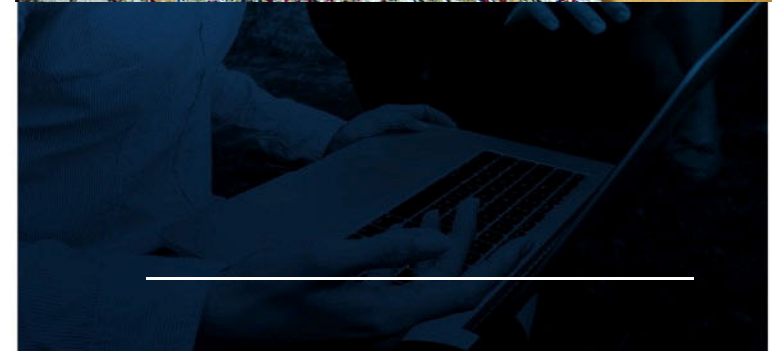
[Tuomas Niskakangas HS](#), talous

Julkaistu: 30.9.2016 17:33

Julkisen talouden tasapainottaminen käy yhä vaikeammaksi. PITKÄÄN puhuttu Suomen julkisen talouden kestävyysvaje näyttää saapuneen uhkakuvista todellisuuteen.

SOSIAALITURVARAHASTOT ovat pitkään ylläpitäneet Suomen julkisen talouden – eli suomalaisten yhteisten rahojen – tasapainoa.

11/22/2018

1. NÄKÖKULMANI TUOTTAVUUTEEN... MISTÄ KUNTIEN TUOTTAVUUDESSA ON KYSYMYS?

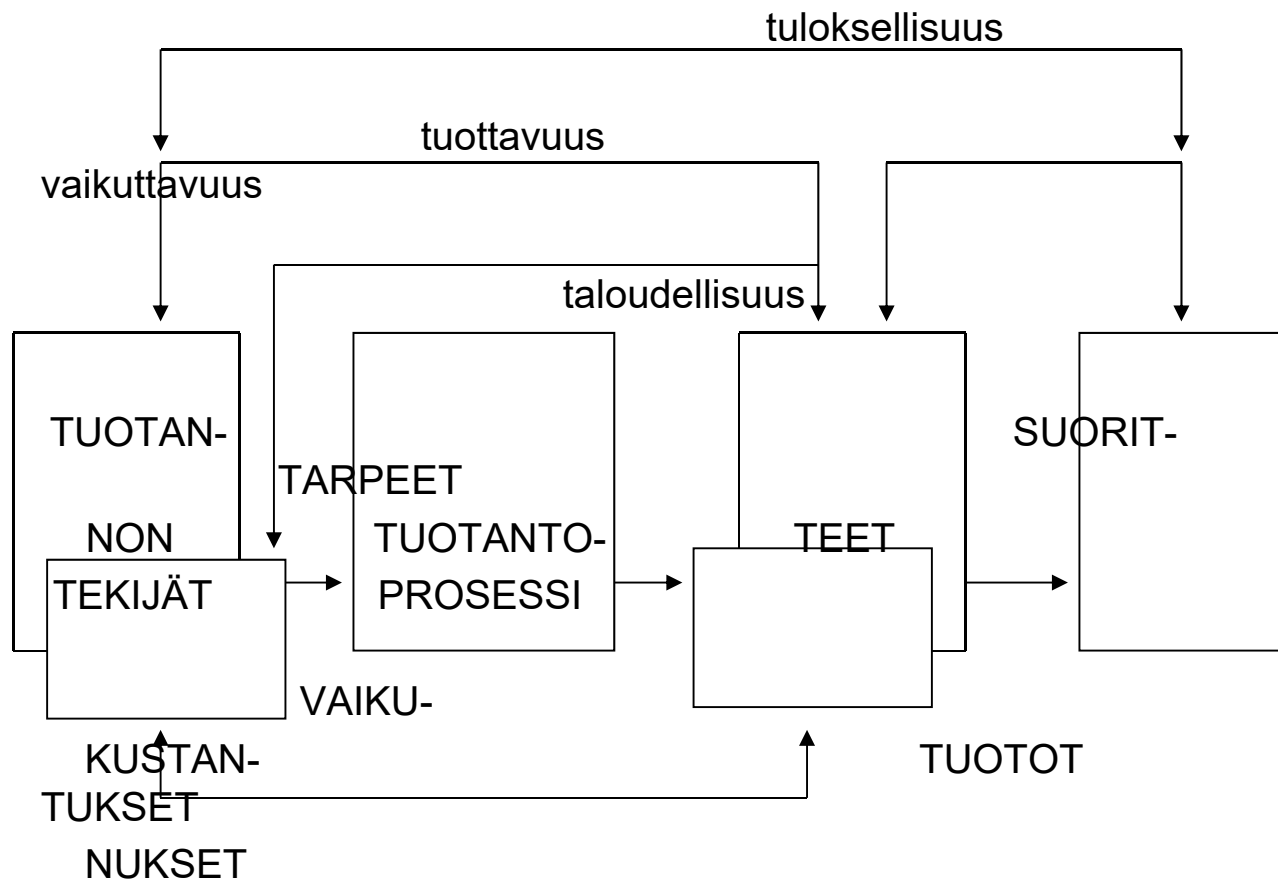
**Kuntien tuottavuus on yksi näkökulma
veroresurssien rationaaliseen käyttöön,
jossa mietitään...**

- Mitä resursseilla saadaan aikaan? Miten niillä voidaan saada aiempaa enemmän aikaan?
(Tuotos / panos)
- Millaisin toimenpitein edistetään kuntalaisen ja veronmaksajan vastiketta?
- Millaisella tiedolla voidaan edistää kuntien tuloksellista johtamista?

**Talousin-
formaation
ongelma
julkisella
ja
yksityisellä**

**Käsitteet
ja niiden
suhteet**

2. näkökulmani tuottavuuteen: Kuntien tuottavuuden käsite osana tuloksellisuusajattelua

(liiketaloudellinen) kannattavuus

3. NÄKÖKULMANI TUOTTAVUUTEEN: TIETÄMINEN JA TEKEMINEN KUNTATUOTTAVUUDESSA

MITEN VÄLTÄÄ KUNTIEN TUOTTAVUUSKEHITTÄMISEN SUDENKUOPPIA?

- A) **Tuottavuuden ja vaikuttavuuden paradoksi kuntapalveluissa –**
Kuntien poliittisen ohjaamisen ja strategisen johtamisen lähtökohdat
- B) ”Jos kaikki toimisivat yhtä tehokkaasti kuin parhaat...”
Tuottavuusvertailun näköalojen sudenkuoppa kuntakentässä
- C) **Tuottavuusinstrumenttien sudenkuoppa –** kohti parempaa ymmärrystä
tuottavuuden parantamisen toimenpiteistä

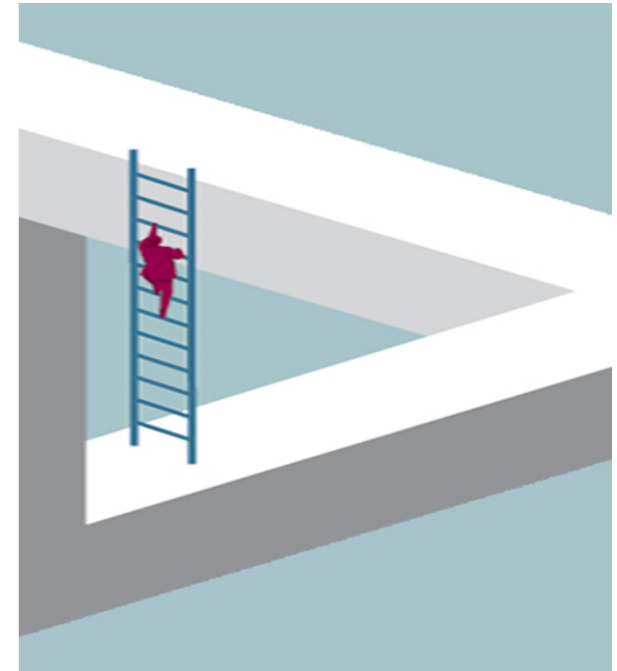
A) MIKSI JUURI KUNNISSA YMMÄRRETTÄVÄ TUOTTAVUUDEN JA VAIKUTTAVUUDEN SUHDE?

“Productivity isn’t everything, but in the long run it is almost everything. A country’s ability to improve its standard of living over time depends almost entirely on its ability to raise its output per worker.” (Krugman 1994).

Mikä tuotos, mikä tuottavuus...?

Miten uudistaa tuotoksia?

Miksi ja miten luopua tuotoksista?

B) MIHIN TOIMINTAA TULISI VERTAILLA? MITÄ TUOTTAVUUSVERTAILUSTA VOI OPPIA?

Miten tuottavaa kunnan/palveluyksikön toiminta on suhteessa?

1. Vertailukohteena oleviin muihin yksiköihin; benchmarking-tyyppinen vertailu
 - Kysy: kuinka hyvin ”muut” toimivat?
 - Vrt. Kuntaliiton tarkastelut
2. Asetettuun ulkoiseen standardiin tai tavoitteeseen...vrt. esim. valtuuston tavoitteet
 - Kysy: kuinka vaikeaa/helppoa tavoitteen saavuttaminen on?
3. Omaan aiempaan tuottavuuskehitykseen
 - Kysy: onko toiminnan kehityssuunta oikea? Miten toimii oma suoritus?

Miksi on tuottavuuseroja?

C) KOHTI PAREMPAA YMMÄRRYSTÄ TUOTTAVUUDEN PARANTAMISEN INSTRUMENTEISTA: KESTÄVYYSVAJEONGELMAN PÄÄTÖSSYKLI

TULIKO KESTÄVYYSVAJEESTA AIKAMME STIKNAFUULIA?

[Yle Poliitiikka](#), päivitetty 23.2.2015 klo 11:54

Kestävyyssvajeesta on tullut julkisen keskustelun mahtikäsité. Sillä perustellaan erilaisia sosiaalisia uudistuksia ja leikkauksia. Kestävyyssvajearviot vaihtelevat kuitenkin paljon, silti niiden ennusteita tehdään vuosikymmenien päähän. Tutkijan mukaan kestävyyssvajeesta on tullut aikamme stiiknafuulia eli sanahelinää.

Mistä on kyse?

Kestävyyssvajeeseen vedotaan yhä useammin keskusteluissa julkisen talouden leikkauksista.

Kestävyyssvajelaskelmat vaihtelevat vuosittain ja tutkimuslaitoksittain.

Kestävyyssvajeet ovat ennusteita.

11/22/2018

ESIMERKKINÄ RAKENNEMUUTOKSET

Rakennemuutos tuottavuusinstrumenttina

- Kustannussäästö vai investointi?
- Tuottavuusvaikutusten pitkä aikaväli
- Esimerkkinä kuntaliitokset tuottavuusinstrumenttina

Instrumentin käytön vaikutukset sisältävät epävarmuuksia

- Todelliset vaikutukset riippuvat monista toimijoista ja ulkoisista olosuhteista

Instrumentin käytön vaikutukset, oppiminen

- Miten arvioida, uudelleen miettiä ja uudistaa instrumentin käyttöä?

LOPUKSI

Tuottavuuden yksinkertainen, salakavala luonne?

- Julkisten veroresurssien rationaalinen käyttö
- Tuottavuus osana tuloksellisuusajattelua
- Kuntajohtamista tukevan tuottavuustiedon hyödyntäminen

Sudenkuoppien välttäminen – kohti tuottavuuskehittämisen mahdollisuuksia

- Tehdäänkö asioita oikein vs. tehdäänkö oikeita asioita?
- Johtamista tukeva fiksu tuottavuusvertailu
- Tuottavuuskehittämiseen oppiminen

THANK YOU

Jarmo Vakkuri

*Professor, University of Tampere, Faculty of
Management*

jarmo.vakkuri@uta.fi

<http://www.uta.fi/jkk/yhteystiedot/hallintotiede/vakkuri.html>,

https://www.researchgate.net/profile/Jarmo_Vakkuri

<https://www.linkedin.com/in/jarmo-vakkuri-506971144/>

<https://www.routledge.com/authors/i16601-jarmo-vakkuri>

Kuntien tuottavuusvertailukooste

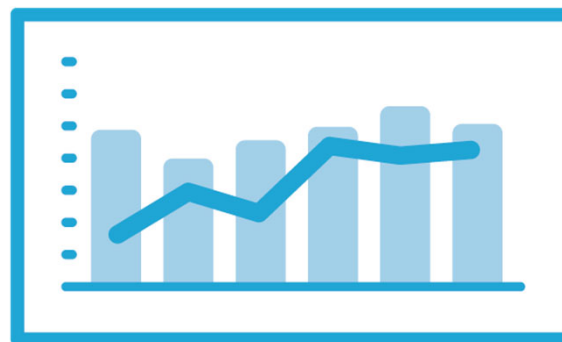
Vuodet 2010–2017

Taloustorstai

Tuottavuustorstai 22.11.2018

Samuel Ranta-aho
projektitutkija, kuntatalousyksikkö

Tuottavuusvertailu netissä

www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu

**[www.kommunforbundet.fi/
produktivitetsjamforelse](http://www.kommunforbundet.fi/produktivitetsjamforelse)**

Tuottavuusvertailun kooste

Kooste vuodet 2010–2017

- Kooste kaikista kerätyistä palveluista vuosilta 2010–2017
- Klikkaa kuvaa
www.kuntaliitto.fi/tuottavuusvertailu

Kuntien tuottavuusvertailusta

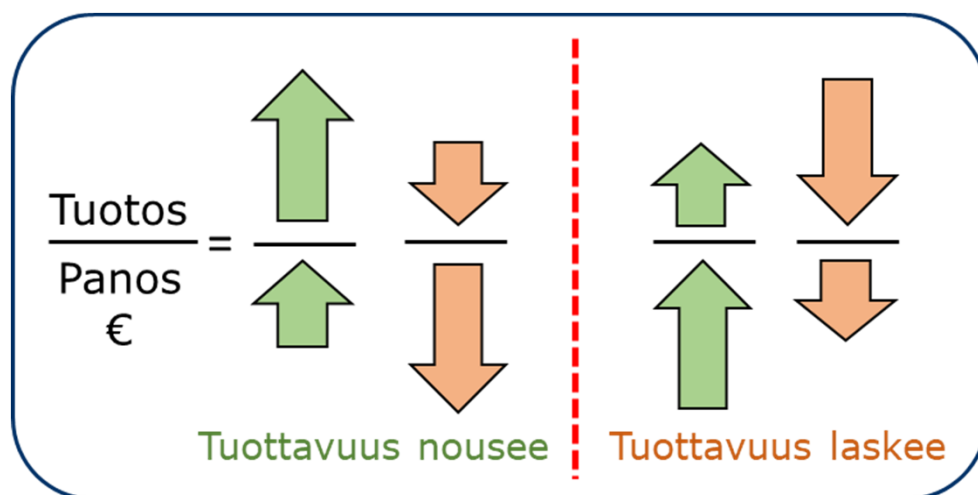
- Kuntien tuottavuusvertailu on tilastopalvelu, joka tuottaa palvelukohtaista informaatiota ikäihmisten, opetuksen ja teknisen toimen palveluiden taloudellisesta tuottavuudesta sekä laadusta

Yleistä tuottavuusvertailun tiedoista

- Väestöpohja vertailun kunnissa yli 2 miljoonaa. Suurimpana kaupunkina Espoo
- Mukana 20 kuntaa ja yksi sote-alue
- Avoin palvelu kunnille ja kuntayhtymille
- Maksullinen palvelu

Kuntien tuottavuusvertailusta

- Miten tuottavuus nousee ja laskee

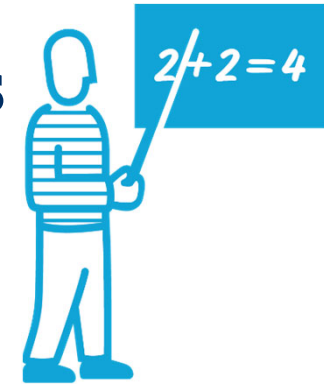

Kooste: ikäihmisten palvelut

- Ikäihmisten palvelut yhteensä: **-3,2 %**
- Kotihoito: **+13,6 %**
- Vanhainkotihoito: **-13,9 %**
- Tehostettu palveluasuminen: **-10,6 %**
- Vuodeosastohoito: **-4,5 %**
 - » Huom! Luvut kunnallisesta hoidosta

Kooste: opetus ja varhaiskasvatus

- Perusopetus: **-3,0 %**
(ennakkotieto)
- Lukiokoulutus: **-0,9 %**
(ennakkotieto)
- Päivähoito: **-0,7 %**
- Perhepäivähoito: **+1,0 %**
» Huom! Vuodet 2013–2017

Kooste: tekninen toimi

- Viheralueiden hoito: **+0,2%**
- Vesihuolto: **-11,0 %**
- Katujen talvihoito:
 - » Erilaiset talvet (kovat talvet 2010–2012)
- Toimitilojen ylläpito:
 - » Liian suppea aineisto

Lisätietoja tuottavuusvertailusta

Samuel Ranta-aho
projektitutkija, kuntatalousyksikkö
puh. 050 462 0058
samuel.ranta-aho@kuntaliitto.fi

Tuottavuustorstai 22.11.2018

Tuottavampi ja vaikuttavampi tulevaisuuden kunta

Kimmo Haapasalo KTM
projektijohtaja
FCG Konsultointi Oy

Mistä lähdetään liikkeelle?

Mitä tavoitellaan?

Millaiset toimenpiteet?

Miten seurataan?

Taloussuunnitelman kolme päätehtävää

1

**Palvelutoiminnan ja
investointihankkeiden tavoitteet**

2

**Budjetoidaan menot ja tulot eri
tehtäville ja hankkeille**

3

**Miten varsinainen toiminta ja
investoinnit rahoitetaan**

Kuntastrategia

Tavoiteltava tulevaisuus, ennakointi

Poliittiset ohjelmat

Suunnitelmallisuus

Vuosittaiset talousarviot

Raportit ja tilinpäätös

Tavoitteet, toimenpiteet, mittarit

Talouden tasapainottaminen

**Raken-
teelliset
keinot**

**Raken-
teellisen
ja
ei raken-
teellisen
välillä**

**Ei
raken-
teelliset
keinot**

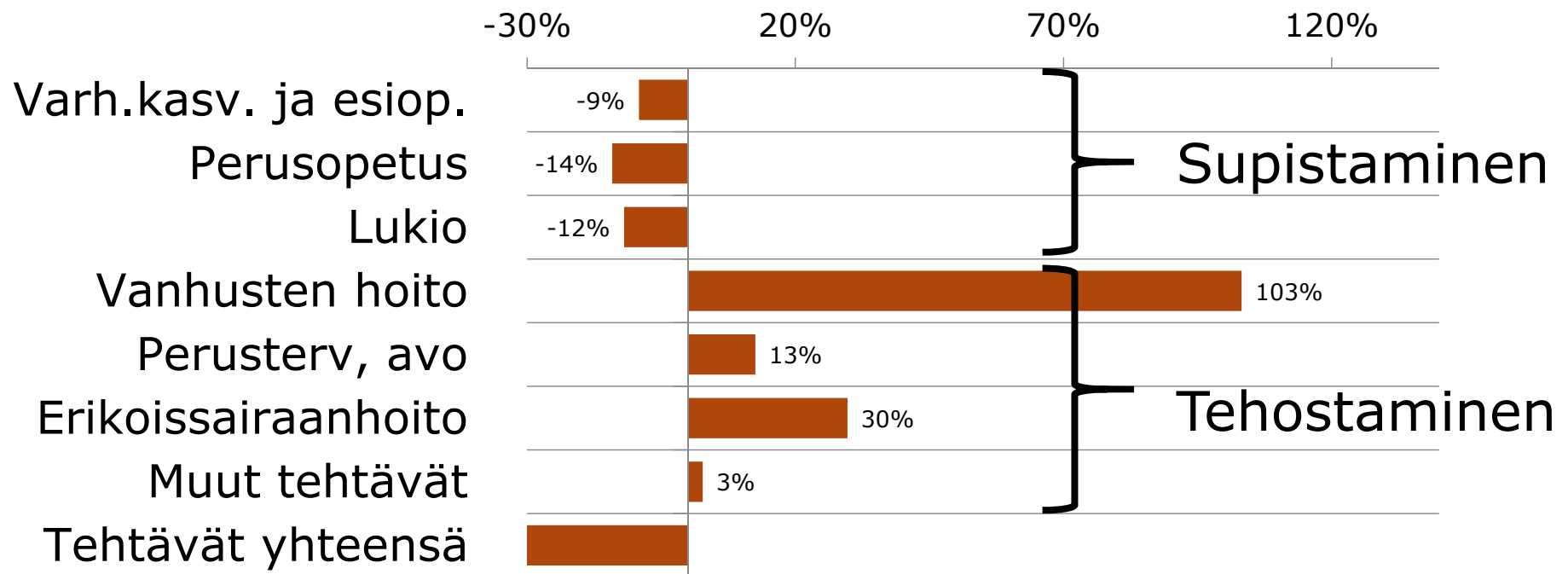
Tehostamisen keinoja kunnissa

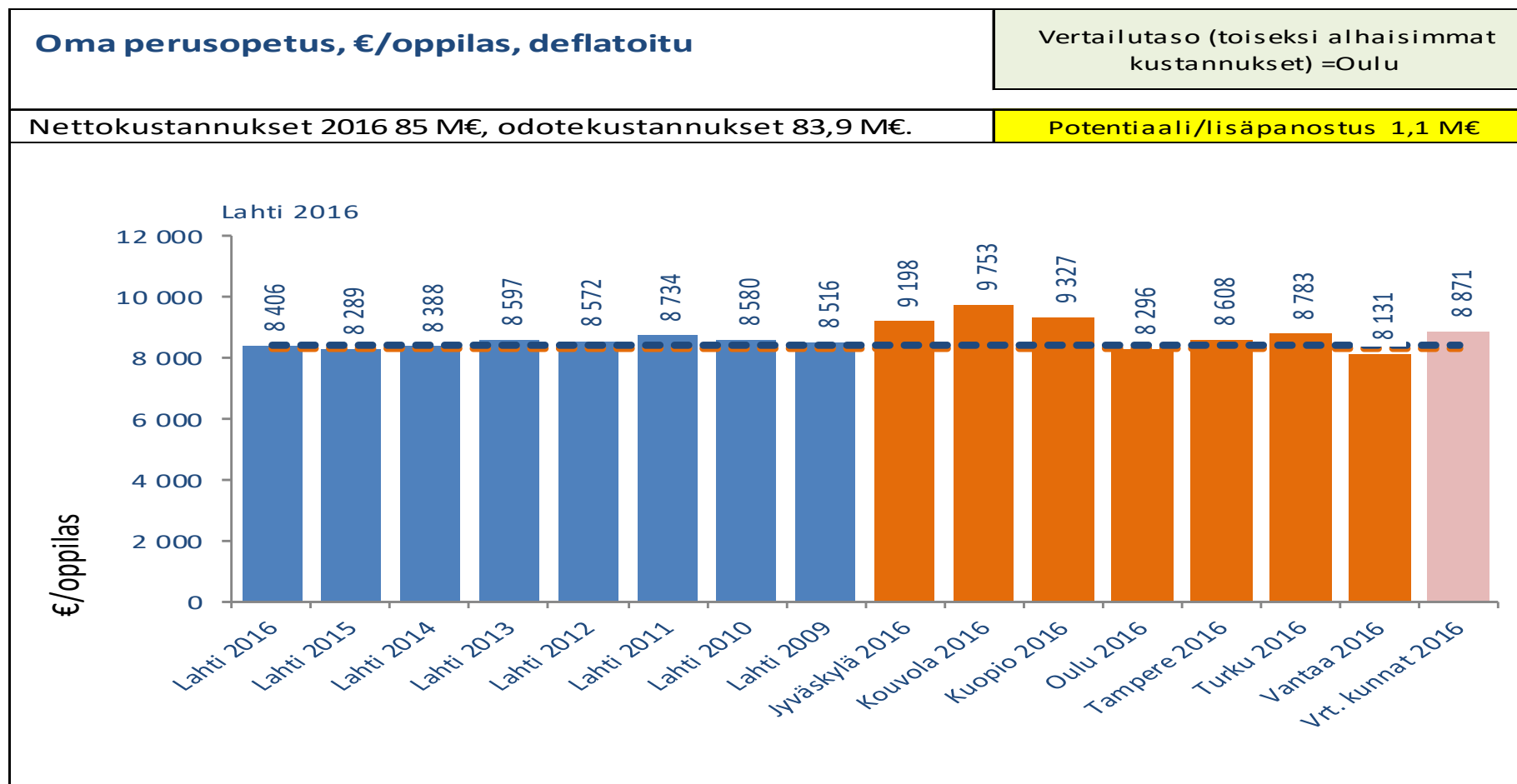
- Palveluprosessien tehostaminen (työajan seuranta, LEAN)
- Mitoitustarkastelut ja laatutasot
- Eläköityminen ja tehtävien uudelleen järjestelyt
- Organisaatiomuutokset
- Laitospaikkojen karsiminen, laitokset palvelutaloiksi
- Palveluverkon harventaminen
- Koulujen lakkauttaminen, opetusryhmien suurentaminen
- Uudet organisointitavat: yhtiöittäminen, kuntien yhteistoiminta, liikelaitos
- Ulkoistaminen, palvelun ottaminen omaksi toiminnaksi
- Markkinoiden hyödyntäminen mm. palvelusetelit, ostopalvelut
- Digiloikat
- Palvelujen tuotteistaminen
- Investointien tarkastelut

Kuinka kohdistaa tasapainottamistarpeet?

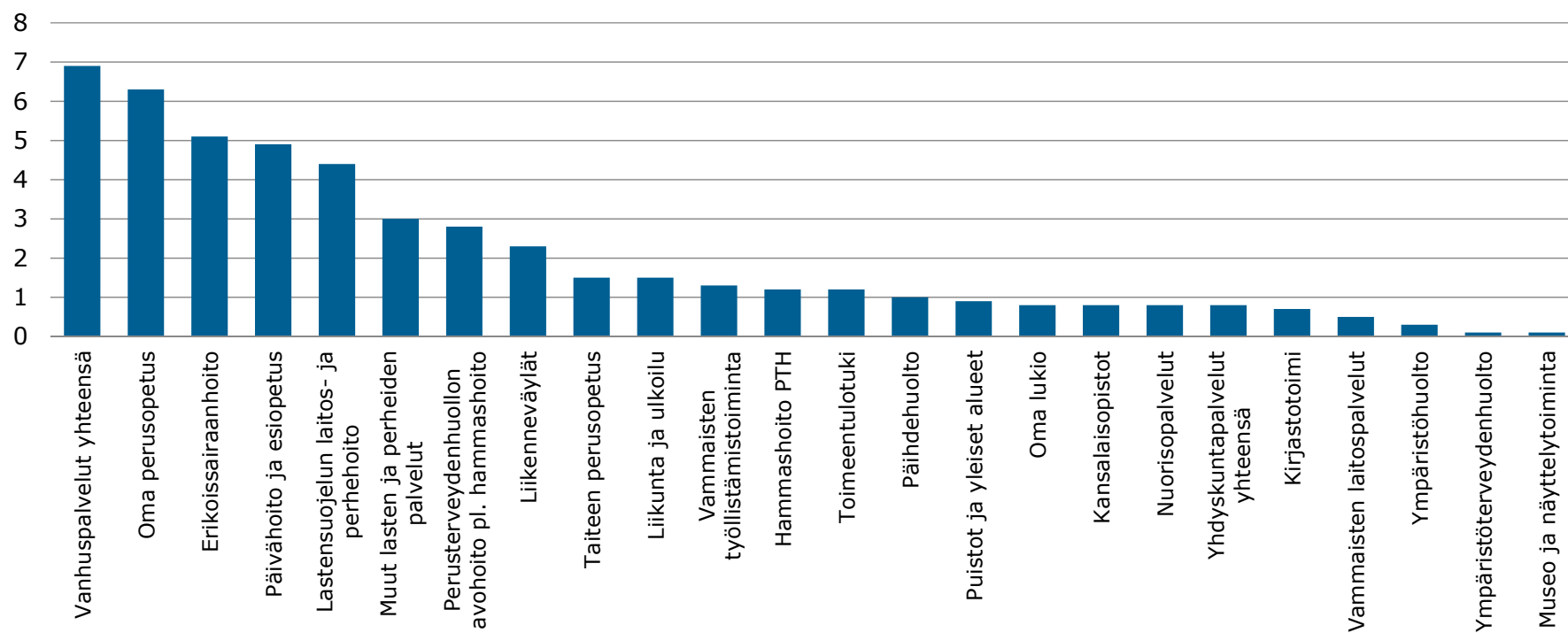

Palvelutarpeiden kehitys 2017-2032

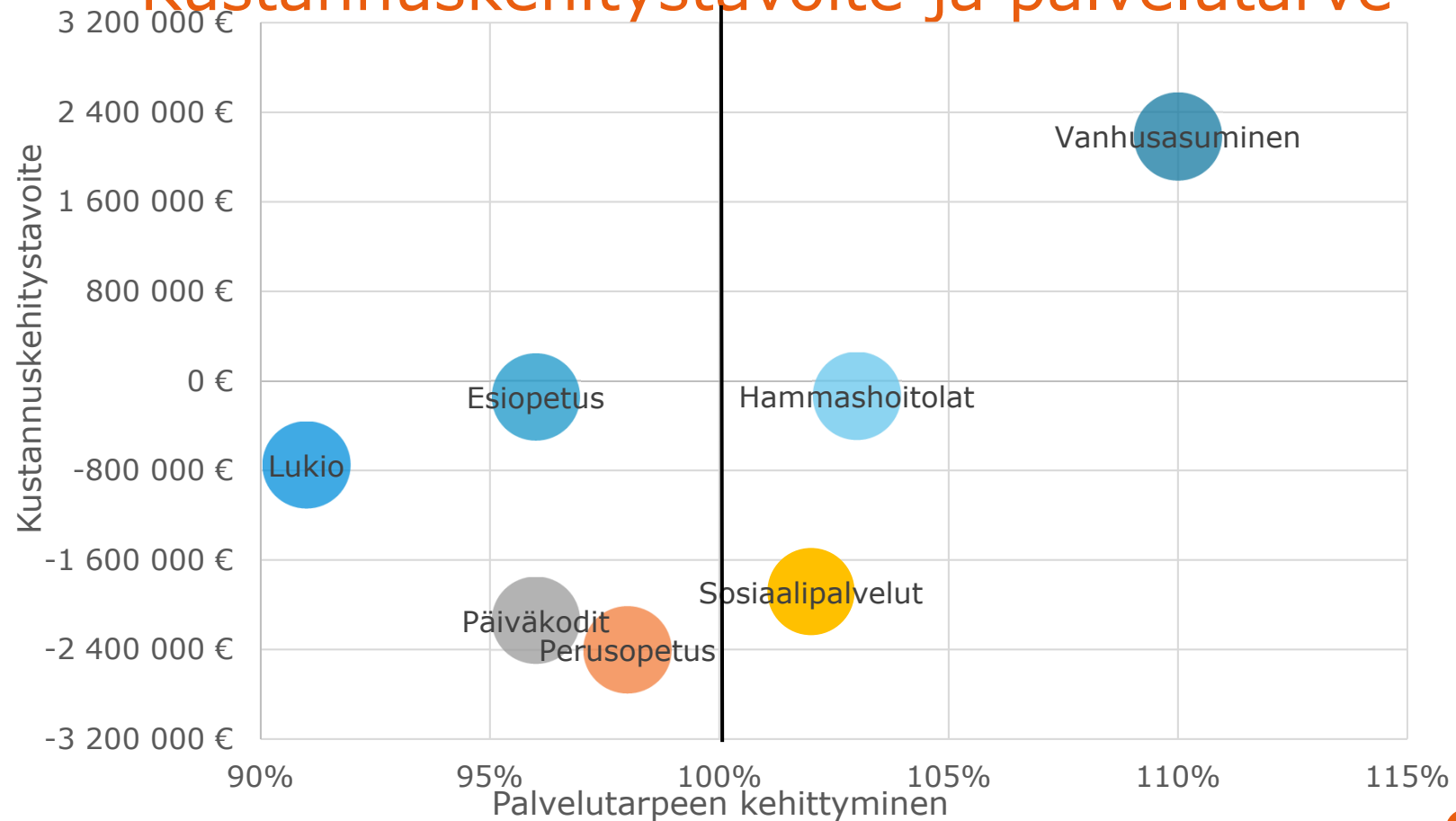

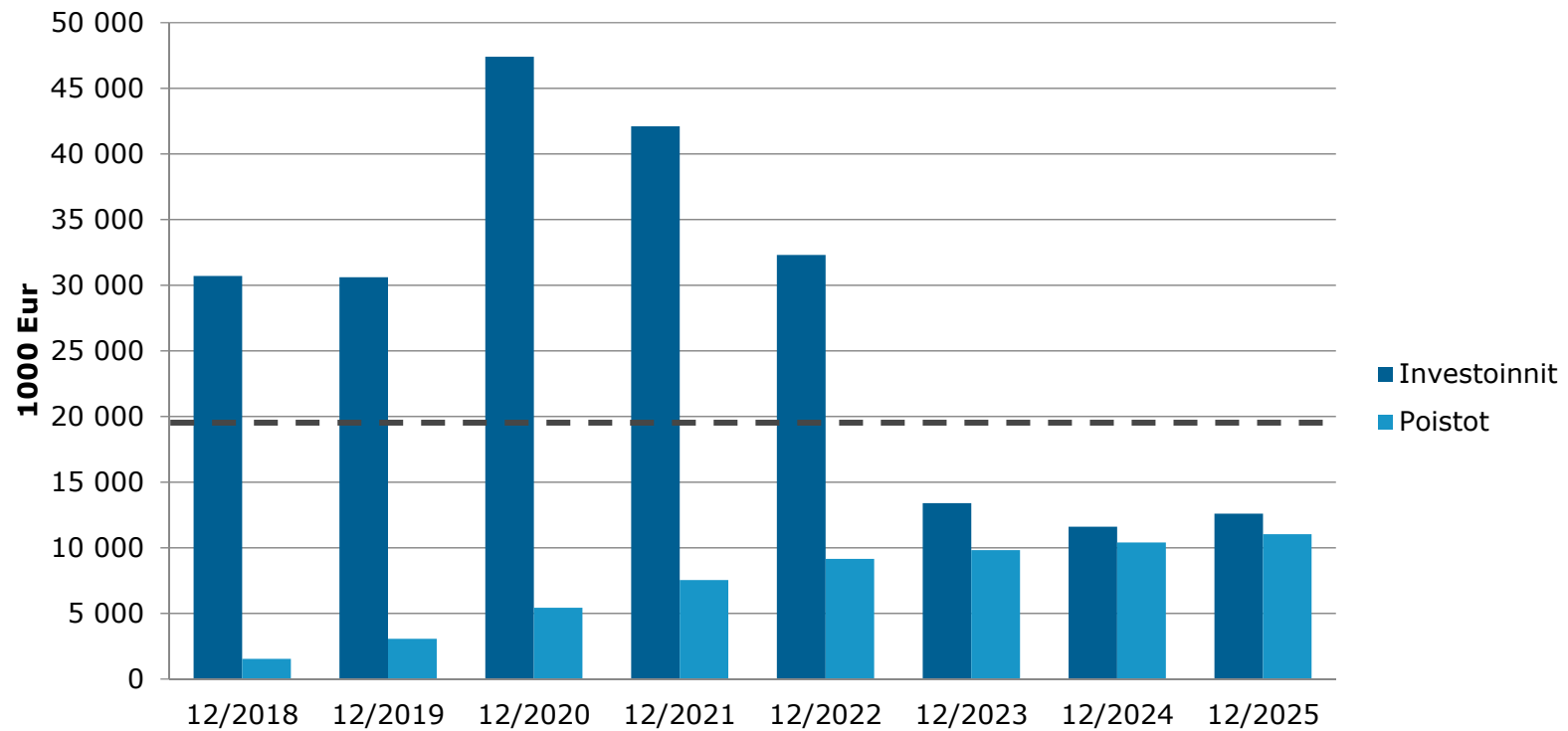
Kaupungin "säästöpotentiaali" 49,2 Meur

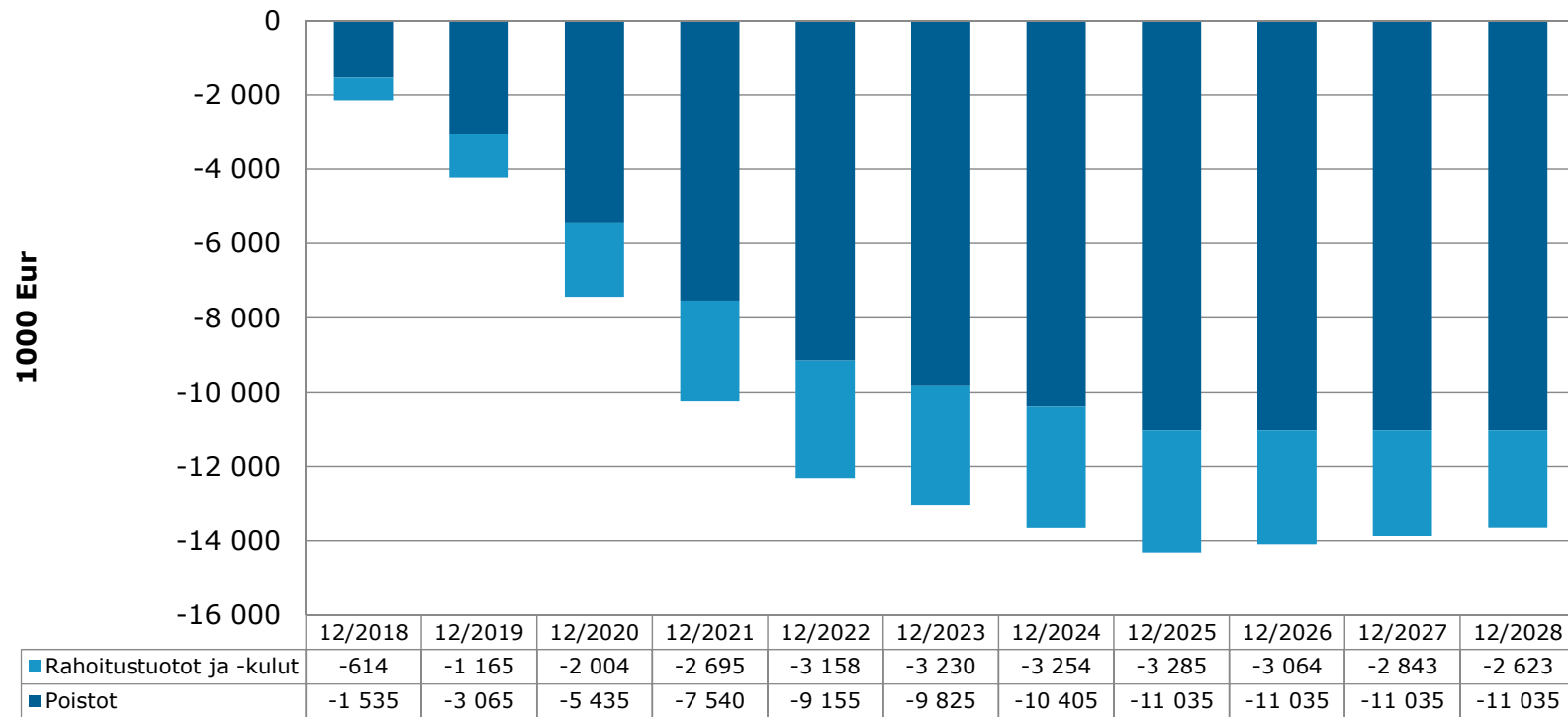
Kustannuskehitystavoite ja palvelutarve

Investoinnit ja poistot 1000eur

Investointien tulosvaikutus

Mihin resurssit suunnataan –
taustalla tuottavuus ja
vaikuttavuus?

Avoimempi päättökulttuuri

Mahdollistaa
eri intressien, tavoitteiden ja
näkökulmien käsittelyn.

Tiivistää yhteistyötä jo valmisteluvaiheessa

Varmistaa valmistelun ja
päättökulttuurin laatua.

Suuntaa resurssit oikeaan paikkaan

Auttaa parhaan ratkaisun
valinnassa.

Hyödyt eri tahoille

VALMISTELIJAT:

- Valmistelu on avoimempaa ja järjestelmällisempää
- Yhteistyö vahvistuu ja vastuu jakaantuu
- Toimialojen välinen dialogi kehittyy
- Yhteys kuntastrategiaan terästyy

PÄÄTÖKSENTEKIJÄT:

- Eri päätösvaihtoehdot tuodaan avoimesti esiin
- Vaihtoehtoja on helpompi verrata
- Valmisteluyhteistyö ja osallisuus vahvistuvat
- Päätökset ovat vahvemmin punnittuja ja perusteltuja
- Vastuunjako selkeytyy
- Päätökset ovat kestävämpiä ja vaikuttavampia

KUNTALAISET:

- Päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja heidän hyvinvointiinsa on pohdittu kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista
- Päätösten vaikuttavuus lisääntyy
- Päätöksenteon avoimuus kasvaa
- Osallisuus vahvistuu luoden luottamusta

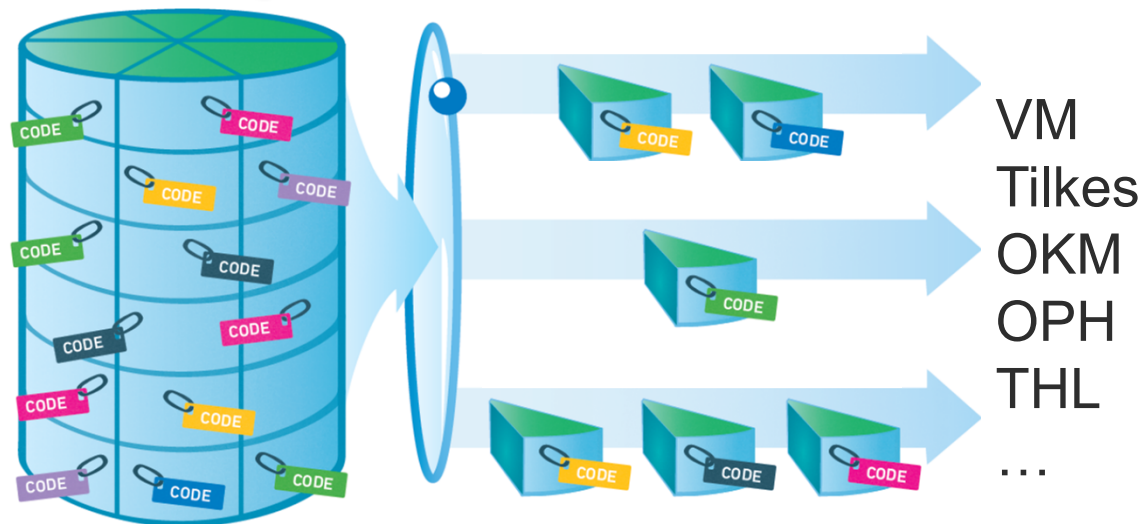
TIEKE

Miten annan palautetta XBRL-taksonomiasta?

Taloustorstai 22.11.2018
Elina Koskentalo

XBRL ja standardoitu talousraportointi

→ Harmonisoidut tietomäärittelykset + standardit rajapinnat
= automatisoitu viranomaisraportointi

JHS 194 Kuntien ja maakuntien XBRL-taksonomia

■ 1. lausuntokierros 27.11. asti

- <http://www.jhs-suositukset.fi/web/guest/jhs/projects/jhs-194-paivitys/palautepyynto>

■ Palautelomake

■ Suosituksen sisältö

Palautepyyntö: JHS 194 Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomia -päivitys ja laajennus maakuntiin

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (Juhta) ja sen alainen asiantuntijajaosto pyytävät palautetta päivitetystä suosituksesta JHS 194 Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomia ja sen laajennuksesta koskemaan maakuntia.

Suosituksen tarkoitus on toimia ohjeena kuntien, maakuntien, kuntayhtymien ja näiden liikelaitosten XBRL (eXtensible Business Reporting Language) -muotoisessa taloustietojen raportoinnissa.

Tämä on palautekierroksen 1. vaihe.

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa työryhmän editori Elina Koskentalo, [elina.koskentalo\(at\)tieke.fi](mailto:elina.koskentalo(at)tieke.fi)

Tietosuoja

Keräämme palautepyyntöä vastaajan nimen, organisaation (tai "Yksityishenkilö"), sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron. Palautteenantoajan umpeuduttua palautekooste julkaistaan verkkosivustollamme ja toimitetaan työryhmälle. Palautekoosteessa listataan ainoastaan palautteenantajien antama tieto organisaatiosta.

Sähköpostiosoitetta käytetään yhteydenpitoon mahdollisten lisäkysymysten vuoksi, sekä tiedottamiseen palautekierroksen 2. vaiheen alkamisesta. Puhelinnumeroa käytetään samaten mahdollisten lisätietojen saamiseksi. Yhteystiedot voidaan antaa työryhmälle lisäkysymysten esittämistä varten.

Annetut tiedot hävitetään suositushankkeen päättymisen (tai keskeytymisen) jälkeen.

Palautteen antaminen

Pyydämme antamaan palautteet **viimeistään 27.11.2018** käyttämällä palautteen antamista varten laadittua [verkkolomaketta](#). Muulla tavoin annetut palautteet eivät pääse mukaan koosteeseen, joka muodostetaan automaattisesti tietojärjestelmästä. Tarvittaessa tietojen keräämiseen voi käyttää oheista [Word-lomaketta](#).

Materiaalit

[Suositusluonnos liitteineen](#)

Suosituksen varsinainen dokumentaatio

- Ohjeistaa XBRL-raportointia kunnille ja maakunnille
- Selostaa muiden liitteiden sisältöä ja käyttötarkoitusta
- Liite 1: Ohjelmiston tekniset vaatimukset
 - Hyödyllinen raportointisovelluksen hankinnassa
- Liite 2: Raportointikokonaisuuksien sisällöt sekä raportointien ajankohdat
 - Tarkoitettu talousraportoinnista vastaaville henkilöille
- Liite 3: Raportointikokonaisuudet ja niiden pohjalla käytettävät hierarkiat (suomi.fi koodisto-palvelu)
 - Tarkoitettu talousraportoinnista vastaaville henkilöille

Liite 4: Taulukkomallit

- Tarkoitettu talousraportoinnista vastaaville henkilöille ja raportointisovelluksen asiantuntijoille
- Esittävät tiedokeruun raportointikokonaisuuksien sisällöt lomakemaisina näkyminä
 - Yksi excel-dokumentti per raportointikokonaisuus
 - Osakokonaisuudet (esim. “tase”) omilla välilehdillään
- Taulukkomalleissa valkoisella solulla indikoidaan kerättävää tietoa
 - Harmaalla välillä indikoidut solute on myös mahdollista raportoida, mutta ei pakollisia
 - HUOM. Väriytykset eivät lopullisia, katso “Tiedetyt putteet”-kohta suosituksen dokumentaatiosta

Liite 4: Taulukkomallit, esimerkki

	A	B	C	D
1	Table Code	Description		
2	t00	Raportin tiedot		
3	t02	Liikelaitokset		
4	m-t05	Maakuntien talousarvio ja -suunnitelma		
5	m-t08	Käyttötalous ja maakunnan investointimenot ja -tulot		
6				
7				
8				

Taulukkomallin rivien ja sarakkeiden yhteydessä myös XBRL-määrittelykset näkyvillä (yhteys Sanasto-dokumenttiin)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	m-t05 -											
2												
3												
4						Tilikauden	Talousarvio 201x+1	Taloussuunnitelma	Taloussuunnitelma	Metrics	fi_dim:MCY (Main category)	fi_dim:CPS (Vastapuolen)
5					empty	empty	empty	empty	empty	md103 (Current	fi_MCx58	
6					empty					md103 (Current	fi_MCx59	
7	Toimintatulot	Myyntitulot	Siitä: Myyntitulot maakunnilta	empty						md103 (Current	fi_MCx59	fi_CT:S131321
8		Maksutulot		empty						md103 (Current	fi_MCx60	
9		Tuet ja avustukset		empty						md103 (Current	fi_MCx61 (Tuet ja	
10		Muut toimintatulot		empty						md103 (Current	fi_MCx62 (Muut	
11		Valmisteverastojen muutos		empty						md103 (Current	fi_MCx48	
12		Valmistus omaan käyttöön		empty						md103 (Current	fi_MCx4	
13				empty						md103 (Current	fi_MCx64	
14				empty						md103 (Current	fi_MCx5	
15		Henkilöstömenot	Palkat ja palkkiot	empty						md103 (Current	fi_MCx6 (Palkat ja	
16				empty						md103 (Current	fi_MCx7	
17		Henkilösivumenot	Eiäkemenot	empty						md103 (Current	fi_MCx8	
18	Toimintakulut		Muut	empty						md103 (Current	fi_MCx9 (Muut	
19		Palvelujen ostot	Siitä: palvelujen ostot maakunnilta	empty						md103 (Current	fi_MCx10	
20				empty						md103 (Current	fi_MCx10	fi_CT:S131321
21		Aineet, tarvikkeet ja tavarat		empty						md103 (Current	fi_MCx11 (Aineet.	

Liite 5: Sanasto

- Tarkoitettu talousraportoinnista vastaaville henkilöille ja raportointisovelluksen asiantuntijoille
- Esittää tiedokeruun pohjalla olevat koodistot ja luokitukset
 - Nämä muodostavat pohjan myös taksonomian elementtimäärittämiselle
 - Jatkossa nämä ovat suoraan määrittämiä koodistot.suomi.fi sisällöstä
- Taulukkomalleissa rivien ja sarakkeiden määrittäminen voi tarkistaa täältä seuraamalla viittauskäytäntöä
 - Katso suosituksen dokumentaatiosta

Liite 6: taksonomia & liite 7: SQLite-kanta

- Teknisiä dokumentaatioita
 - Kohderyhmänä sovellusasiantuntijat ja ohjelmistotoimittajat
- Taksonomia
 - Joukko teknisiä tietomäärittäjiä, jotka esittävät tiedonkeruun sisällön standardoidussa muodossa siten, että XBRL:ää tukevat raportointisovellukset osaavat ymmärtää sen sisällön
- SQLite-kanta
 - Taksonomian sisältö / DPM-malli esitettynä tietokantamuotoisena
 - DPM-mallin ja tietokannan dokumentaatioihin löytyy viittaukset suositusluonnoksesta

Kiitos!

Elina Koskentalo

Elina.Koskentalo@tieke.fi

www.tieke.fi

www.xbrl.fi